

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

כ"ד אייר תשע"ט
29 מאי 2019

סמך : 2019-190

לכבוד :

חברי פורום עברות מחשב וראיות דיגיטליות

הנדון : סיכום פורום עברות מחשב וראיות דיגיטליות - 28.5.2019

1. בתאריך 28.5.2019 התקיימה ישיבה של פורום עברות מחשב וראיות דיגיטליות. בישיבה השתתפו: ד"ר חיים ויסמונסקי, שירי רום, סתיו גרוסמן-גלמן, יוני חדד, יעלה הראל, שיר בן עמי-רויטמן, אדר לר, עמוס איתן, מאי הר-שי, צחי גבאי, דניאלה פינקלשטיין – מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה; סני"צ איה גורצקי – יועמ"ש אח"מ; רפ"ק קובי עזרא – יועמ"ש מערך מאו"ר (יחידה 105); מיטל מור – פרקליטות מחוז תל-אביב (פלילי); נתי בן-חמו – פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי); גיורא חזן – פרקליטות מחוז דרום (פלילי); אפרת חשן-מנדל ואורי נדב – הרשות להגנת הפרטיות; אפי טפליץ, אביגיל סון – ייעוץ וחקיקה (פלילי); סדריק צבע ודפנה דרור – ייעוץ וחקיקה (בינ"ל); ויאאם קבלאווי – פרקליטות מחוז צפון (פלילי); גיורא חזן – פרקליטות מחוז דרום (פלילי); ירון גולומב – פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה); רפ"ק גלעד בנט – חטיבת סיגינט מערך סייבר; רעות - מערך הסייבר הלאומי; ענת ש. - ייעוץ משפטי (שב"כ).

2. **הנושא הראשון שנדון במהלך הישיבה - הצגת הנחייה של רח"ט חקירות בנוגע לחיפוש במחשב / טל"ס בהסכמה; וכן הצגת נוהל השימוש בכוח לצורך פתיחת טל"ס / מחשב – על-ידי סני"צ איה גורצקי, יועמ"ש אח"מ:**

א. **איה:** ישנם מצבים בהם תינתן עדיפות לחיפוש בהסכמה, למשל כאשר גזרת העברה תחומה, או כאשר קיימת מחלוקת נקודתית. על פי ההנחיה, חיפוש בהסכמה אינו מאפשר ביצוע חיפוש ללא עילה, זאת חרף הקביעה הנובעת מפס"ד **בן חיים** בבית-המשפט העליון. בכל הנוגע למתן ההסכמה, יש לשים לב כי כאשר מדובר בקטינים, או בבעלי מוגבלות שכלית או נפשית – לא ניתן להסתמך על ההסכמה, ונדרש חיפוש בצו. כמו כן, ניתן לבקש את ההסכמה רק ממי שיש לו הרשאת גישה ושימוש כדין (מונחים אלה שאולים מהצעת חוק החיפוש).

עמוד 1 מתוך 5

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

ב. **חיים:** בכל הנוגע למונחים של "הרשאת גישה ושימוש", הגורמים שאינם רשאים לתת הסכמה הם ספק שירותי אירוח שאינו אמור, על פי תנאי התקשרותו עם בעל האתר, לגשת אל תכני האתר; טכנאי מחשבים שמתקן מחשב שנמסר לו; ומעביד שבשרתיו מצוי חומר מחשב (בוודאי אישי) של העובדים (בעניין זה יש להידרש למבחנים שנקבעו בפס"ד **איסקוב-ענבר** של בית-הדין הארצי לעבודה, בכל הנוגע לסכות מעביד על חומרי מחשב של העובדים שמוחזקים בשרתים ובמחשבי הקצה של מקום העבודה). שאלה מכבידה היא האם הורה יכול להסכים בשם ילדו לחיפוש במחשב או בטל"ס שמשמש את הילד. בארה"ב יש פסיקות סותרות בעניין סמכות ההורה לעיין בתכנים של הילדים, ותלוי גם מה גילו של הקטין (לא בהכרח דינו של קטין בן 10 כדינו של קטין בן 17).

ג. **איה:** ההסכמה לחיפוש צריכה להיות "מדעת". השוטר צריך להסביר מהי סמכותו בפני הנחפש, את זכותו של הנחפש לא להסכים, ואת האפשרות שהנחפש יתנה תנאים לגבי אופן ביצוע החיפוש, סיוג החיפוש לחלקים מסוימים בלבד בחומר המחשב. יש להבהיר לנחפש כי עצם הסירוב לחיפוש לא נזקף לחובתו. אם החשוד חוזר בו מהסכמתו לאחר שהתחיל החיפוש, כל החומר שאותר עד לאותו שלב – מותר בשימוש.

ההנחיה של רח"ט חקירות לעניין חיפוש בהסכמה הופצה לפני יותר מחצי שנה. היא לא מפורסמת כרגע, אך היא מנוסחת כך שאם הסניגור יבקש זאת ניתן להעביר לו. במקרה כזה – יש ליידע את סני"צ גורצקי.

ד. **חיים:** יש לשים לב שההנחיה מאפשרת חדירה בהסכמה לחומר מחשב שאגור מחוץ לטריטוריה הישראלית. חדירה כזו מעוגנת באמנת מועצת אירופה בדבר פשעי מחשב (בודפשט, 2001).

ה. **איה:** הטופס שמחתימים את הנחפש לגבי ההסכמה לחיפוש בשרתים מרוחקים המצויים בחו"ל, כולל את הניסוח כי ההסכמה חלה על חומרי מחשב "בכל מקום בו הם נמצאים".

עמוד 2 מתוך 5

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

1. **איה:** לגבי הנוהל המשטרתי בנוגע לשימוש בכוח לצורך פתיחת טל"ס / מחשב – התעורר צורך ממשי לאפשר שימוש בכוח סביר לצורך פתיחת טלפונים סלולריים הנעולים בט"א. לאחר סבב דיונים מול הפרקליטות וייעוץ וחקיקה, אושר ברמה העקרונית על-ידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי), גב' עמית מררי, כי קיימת סמכות לשימוש בכוח לצורך פתיחת טלפונים סלולריים באמצעות ט"א. הנושא עוד אמור להתלבן מול הסנגוריה הציבורית, אבל הותר למשטרה להשתמש בכוח במקרה הצורך. הנוהל המשטרתי מורה לשוטרים לעדכן את הנחפש על הסמכות להשתמש בכוח לצורך פתיחת הטל"ס באמצעות ט"א, וזאת כדי שהנחפש המסרב לפתוח את הטל"ס יבין את משמעות סירובו. הכוח צריך להיות סביר ויש לתעדו. כן יש לתעד את הסירוב של הנחפש כמובן. נוהל זה טרם הופץ, ואין להעביר כרגע את ההנחיה לגורמי חוץ.

במהלך גיבוש הנוהל התעוררה השאלה האם יש ליידע את בית-המשפט בדבר אפשרות השימוש בכוח לצורך פתיחת המבצעים את הסמכות בלי בקשות מביהמ"ש. הוחלט כי אין צורך לבקש את אישור בית-המשפט לכך או ליידעו על השימוש בכוח, שכן השימוש בכוח נעשה מכוח סמכות בחוק (סעיף 45 לפסד"פ). איה גורצקי הפנתה להחלטה של השופטת חיימוביץ (ע"ח 19-01-45208 לביא רפאלי), מינואר 2019 המכירה בסמכות השימוש בכוח לצורך פתיחת טל"ס (אם כי ההנמקה אינה בהכרח ההנמקה המקובלת על משרד המשפטים). עם זאת, טרם נאמרה המילה האחרונה בסוגייה, וככל הנראה הסניגוריה הציבורית מתכוונת לערער על פרקטיקת השימוש בכוח.

3. **סיכום הפעילות במערכת הבחירות – טיפול בעבירות על טוהר הבחירות, והשפעה זרה על בחירות – רפ"ק גלעד בנט מנקודת המבט המשטרית, חיים ויסמונסקי מנקודת המבט של מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה:**

מנקודת המבט של מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה:

א. **חיים:** יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, כבי' השופט מלצר, נערך זמן רב לנושא של סיכוני סייבר בבחירות, והוא גייס את גורמי הביטחון, את מערך הסייבר הלאומי, וכן נפגש עם נציגי חברות האינטרנט הזרות הגדולות.

ב. בדיון בין יו"ר ועדת הבחירות המרכזית ליועץ המשפטי לממשלה הוטל על מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה לעסוק בנושאי הסרת תכנים העלולים להפריע למהלך התקין של הבחירות. לצורך כך גובש נוהל שכלל את הקריטריונים לפעולתה של מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה, והקריטריונים נכתבו תוך התחשבות

עמוד 3 מתוך 5

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

מקסימלית בעקרונות של חופש ביטוי פוליטי, חשש מהתערבות הרשות המבצעת בבחירות. הנוהל אושר בידי היועץ המשפטי לממשלה ונמסר לעיון יו"ר ועדת הבחירות המרכזית.

ג. חברות האינטרנט הזרות הקימו מנגנונים לדיווח ישיר על חשש להשפעות פסולות על הבחירות. נוצרו צירי פעולה בין מחלקת הסייבר בפרקליטות לבין החברות בנושאים אלה.

ד. עיקר הפעילות בפועל התמקדה בבוטים (חשבונות יצירי מחשב) – במקרה כזה הסרת הבוטים נעשתה על-ידי מחלקת הסייבר מול חברות האינטרנט במישרין, ללא תהליך של פנייה ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית.

ה. נשאלה השאלה אם מפלגה ישראלית הייתה מפעילה חשבונות מזויפים כדי לבצע מניפולציות על דעת הקהל – כיצד היו פועלים? בעקבות הפסיקה של יו"ר ועדת הבחירות בעניין עתירתו של עו"ד שחר בן מאיר, כל תעמולת הבחירות של המפלגות באינטרנט חייבת להיות מזוהה. אי לכך, במקרה המתואר בשאלה, מדובר למעשה בהפרה של חובת השקיפות ובהפרה ישירה של חוקי הבחירות (כפי שפורשו על-ידי יו"ר ועדת הבחירות). על כן, במקרה כזה, נכון היה לפעול מול יו"ר ועדת הבחירות, במסגרת עתירה, ורק לאחר קבלת צו ממנו – להפנותו לביצוען של חברות האינטרנט הזרות.

ו. מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה ביצעה מספר צווים שנתן כב' השופט מלצר ושהופנו לחברות האינטרנט הזרות, זאת בנוסף לפעולה במישור של הסרת הבוטים.

מנקודת המבט המשטרתית:

ז. רפ"ק גלעד בנט (חטיבת סיגינט מערך סייבר): גלעד סקר את אתגרי המשטרה בהתמודדות עם השפעות ומניפולציות באינטרנט על מערכת הבחירות.

ח. המשטרה טיפלה במקרים של הטרדה של גורמים בכירים בוועדת הבחירות ושל מועמדים לכנסת. כן התמודדו עם עברות לכאורה של הסתה לאלימות ולגזענות ברשתות החברתיות, על רקע מערכת הבחירות.

ט. בכל הנוגע לפייק ניוז, המשטרה נמנעה מלהיכנס לאזור זה, כיוון שקשה לברר האם מדובר בתוכן פיקטיבי המופץ בכוונה אם לאו. מתוך זהירות והרצון להימנע מהתערבות בתוכן פוליטי, המשטרה בפועל לא עסקה בתלונות על פייק ניוז כשלעצמו.

עמוד 4 מתוך 5

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

י. המשטרה טיפלה באירועים של מתקפות על מרכזיות ותשתיות תקשורת טלפונית של מועמדים.

4. נוהל טיפול בתיקי פדופיליה – ויאאם קבלאווי – פרקליטות מחוז צפון (פלילי):

א. **ויאאם:** הנחיית פ.מ. 2.22 היא נקודת המוצא לנוהל. מטרת הנוהל היא להנחות את היחידות החוקרות ולשמש כלי עזר לפרקליט. ויאאם הציג את הנוהל (מצ"ב). להלן יצינו כמה נקודות מתוכו.

ב. חלק גדול מהתיקים נולדים כתוצאה מאיתור חומר פדופילי ברשת, באופן שמצריך הוצאת תעודת חיסיון על השיטות ואמצעים שהובילו לאיתור החומר ומי שעומד מאחורי הפצתו. במקום תעודת החיסיון יש לערוך דוח גלוי בתיק החקירה שממנו יובן כיצד התחיל התיק.

ג. חשוב לתעד בכתב את מהלך ה"פריקה" של חומר המחשב שנתפס. לאחר מכן מגיע שלב האיתור של התכנים הפדופילים – יש לפרט את שיטת החיפוש, התוכנה ששימשה לביצוע החיפוש והמקום על גבי המדיה הדיגיטלית בו נערך החיפוש. כאשר מגיעים לתוצרים הרלוונטיים יש לפרט את סוגי הקבצים, שמות, מספר, נפח ומספר התיקות.

ד. ככל שהכמות סבירה ולא מצריכה יותר מדי כוח אדם לעיון, הדרישה היא שהחוקר יעיין בכל קובץ ויכתוב רשמים. במקרים של כמויות רבות, מבצעים בדיקה מדגמית, מתעדים ומתארים את תוכן הקבצים.

ה. לאחר מכן יש לשלול החזקה באקראיות או תום-לב (בהסתמך על ראיות נסיבתיות - מילות חיפוש, חיפוש חוזר, תיקיות, שמות התיקות, הסתרה, היחס בין כמות החומר הפורנוגרפי ה"לגיטימי" לחומר הפדופילי).

ו. ויאאם התייחס לכך שהעיון בחומרים הפדופיליים יעשה במשרדי המאשימה. כך על פי הנחיית פ.מ. 2.22. מצ"ב החלטה מנומקת (מותרת בפרסום) של בימ"ש שלום במחוז הצפון במסגרתה נדחתה הבקשה של הסניגורים לקבל את החומר הפדופילי אליהם במקום להגיע למשרדי המאשימה.

ז. **חיים:** כשמדובר בהחזקת חומרי פדופיליה, אם החשוד פעל לבד, ייתכן לשקול לבצע חיפוש מאוד ממוקד לאיתור הקבצים הפדופיליים בלבד, ואין הכרח לחפש בתכתובות, בקבצי וורד, בקבצי קול וכדומה. זה יכול לצמצם מאוד את משך החיפוש ואת מידת מורכבותו.

נערך על-ידי דניאלה פינקלשטיין

עמוד 5 מתוך 5